

DÉRI MIKSA

1854. október 27-én született Bácsón Déri Miksa magyar mérnök, a Ganz Villamossági Gyár kiváló konstruktőre, a transzformátor egyik feltalálója.

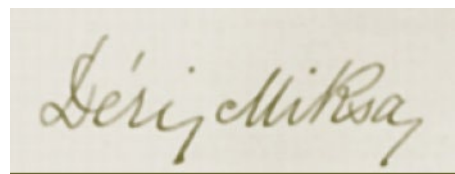
Felsőfokú műszaki tanulmányait a budapesti József Műegyetem mérnöki szakosztályán kezdte meg és a bécsi műegyetemen fejezte be 1877-ben, mint vízépítő mérnök. Első munkaadója 1878 és 1882 között a Magyar Királyi Közlekedési Minisztérium folyamatszabályozási hivatala volt, ahol a Duna és a Tisza szabályozásának tervezésével foglalkozott. Munkájával párhuzamosan elektrotechnikai tanulmányokat is folytatott. 1882-ben **Zipernowsky Károly** munkatársaként a Ganz-gyár elektromos osztályára került. Első közös munkájuk, az 1882-ben kidolgozott 1350 Voltos, 70 Hertz-es tulajdonsággal bíró öngerjesztésű, váltakozó áramú generátor, amelyet motorként is lehetett használni. Déri **Mechwart András**sal együtt

fejlesztette ki a budapesti Keleti-pályaudvar megvilágítását szolgáló egyfázisú váltakozó áramú generátort. 1883-tól megnövekedett szerepkörben a Ganz elektromos osztály bécsi képviselőjének választották, de kutatómunkáját eközben is folytatta. 1884-ben Zipernowsky irányításával és **Bláthy Ottó Titusz** segítségével megkezdték egy párhuzamos kapcsolású villamosenergia-elosztórendszer kísérleteit, melynek eredménye a nagyobb távolságú energiaátvitelre alkalmas zárt vasmagú transzformátor lett.

Az első példány 100 V fölötti, változtatható áttételű toroid, körgyűrű alakú transzformátor volt. A 98 százalékos hatékonyságú szerkezetet a Műegyetemen mutatták be, emellett az 1896-os párizsi világkiállítást is megjárta. Segítségével történt meg Bécs kivilágítása, vagy a pesti Nemzeti Színház ellátása elektromos fényforrásokkal. 1897-ben nyújtotta be egy, a vasúti kocsikhoz használt, örvényáram elvén működő fékszerkezet szabadalmát, melyet kisebb módosításokkal ma is használnak. 1889 és 1896 között a bécsi nemzetközi villamossági társaság (IEG) vezető igazgatója lett, még ebben az évben létrehozta a bécsi villamos erőművet. 1904-ben fejlesztette ki a kétkeferendszerű, egyfázisú kommutátoros motort, melyet Déri-féle repulziós, visszalökéses motorként ismer a világ.

1938. március 5-én 84 éves korában hunyt el az olaszországi Meranóban, ahol nyugdíjas éveit töltötte.

Források:

<http://tudosnapta.kfki.hu/localhost/egyen.php?nanev=deri&nev5=D%E9ri+Miksa>

<http://derimiksa.hu/archivum/deri-miksarol/>

<http://tudosnapta.kfki.hu/d/e/deri/deripant.html>

<http://www.termeszetvilaga.hu/kulonsz/k011/46.html>

<http://fizikaiszemle.hu/archivum/fsz9110/rgy9110.html>

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC03014/03255.htm>

